

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. rugsėjo 6 d.*

„Apeliacinis skundas – Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF) – Europos Sąjungos lėšomis tinkamos finansuoti išlaidos – Čekijos Respublikos išlaidos – Reglamentas (EB) Nr. 479/2008 – 11 straipsnio 3 dalis – Sąvoka „vynuogynų restruktūrizavimas““

Byloje C-4/17 P

dėl 2017 m. sausio 4 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Čekijos Respublika, atstovaujama M. Smolek, J. Pavliš ir J. Vláčil,

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai:

Europos Komisijai, atstovaujamai P. Ondrůšek ir B. Eggers,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby (pranešėjas) ir M. Vilaras,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorius I. Illéssy, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. kovo 1 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2018 m. balandžio 12 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu Čekijos Respublika prašo panaikinti 2016 m. spalio 20 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Čekijos Respublika / Komisija* (T-141/15, nepaskelbtas Rink., toliau – skundžiamas sprendimas, EU:T:2016:621); juo Bendrasis Teismas atmetė jos ieškinį dėl 2015 m. sausio 16 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimo (ES) 2015/103 dėl valstybių narių patirtų tam tikrų išlaidų

* Proceso kalba: čekų.

nefinansavimo Europos Sąjungos lėšomis iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) (OL L 16, 2015, p. 33), kiek juo atsisakoma iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) finansuoti jos 2010–2012 m. išlaidas vynuogynų apsaugos nuo gyvūnų ir paukščių daromos žalos priemonei (toliau – ginčijama apsaugos priemonė), iš viso sudarančias 2 123 199,04 EUR (toliau – ginčijamas sprendimas), panaikinimo.

Sąjungos teisė

Reglamentas (EB) Nr. 1493/1999

- 2 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1493/1999 dėl bendro vyno rinkos organizavimo (OL L 179, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 26 t., p. 25) II antraštinės dalies III skyriaus „Perplanavimas [restruktūrizavimas] ir konversija“ 11 straipsnyje numatyta:

„1. Šiame skyriuje nustatoma vynuogynų perplanavimo [restruktūrizavimo] ir konversijos sistema.

2. Sistemos tikslas – gamybos pritaikymas prie rinkos paklausos.

3. Sistemoje numatomos šios priemonės:

a) veislių konversija, įskaitant skiepijimo pagalbą;

b) vynuogynų vietos keitimas;

c) vynuogynų valdymo metodikos, susijusios su sistemos tikslu, tobulinimas.

Sistema nenumato įprasto natūraliai pasenusių vynuogynų atnaujinimo.

<...>“

Reglamentas (EB) Nr. 479/2008

- 3 2008 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 479/2008 dėl bendro vyno rinkos organizavimo, iš dalies keičiančio [r]eglamentus (EB) Nr. 1493/1999, (EB) Nr. 1782/2003, (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 3/2008 ir panaikinančio [r]eglamentus (EEB) Nr. 2392/86 bei (EB) Nr. 1493/1999 (OL L 148, 2008, p. 1), 11 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Viena pagrindinių nacionalinių paramos programų priemonių turėtų būti Bendrijos vynu rėmimas ir prekyba jais trečiojoje šalyje. Toliau reikėtų finansuoti restruktūrizavimo ir konversijos veiklą dėl jos teigiamo struktūrinio poveikio vyno sektoriui. Taip pat turėtų būti numatyta parama investicijoms į vyno sektorių, kuriomis būtų siekiama gerinti įmonių ekonominius rezultatus. <...>“

- 4 Reglamento Nr. 479/2008 4 straipsnio „Atitiktis ir suderinamumas“ 1 dalyje nurodyta:

„Paramos programos atitinka Bendrijos teisės aktus ir yra suderintos su Bendrijos veikla, politika ir prioritetais.“

- 5 Šio reglamento 5 straipsnyje „Paramos programų teikimas“ nustatyta:

„1. Pirmą kartą iki 2008 m. birželio 30 d. kiekviena II priede nurodyta valstybė narė gamintoja Komisijai pateikia penkerių metų paramos programos projektą, kuriame būtų numatytos priemonės pagal šį skyrių.

Paramos programų paramos priemonės parengiamos tokiu geografiniu lygiu, kokį valstybės narės laiko tinkamiausiu. Prieš pateikiant paramos programą Komisijai, dėl jos konsultuojamasi su kompetentingomis institucijomis ir organizacijomis atitinkamu teritoriniu lygiu.

Kiekviena valstybė narė pateikia vieną paramos programos projektą, kuriame galima atsižvelgti į regiono ypatumus.

2. Paramos programos taikomos praėjus trims mėnesiams nuo jų pateikimo Komisijai dienos.

Tačiau jeigu pateikta paramos programa neatitinka šiame skyriuje nustatytų reikalavimų, Komisija apie tai informuoja valstybę narę. Tokiu atveju valstybė narė pateikia Komisijai patikslintą paramos programą. Patikslinta paramos programa taikoma praėjus dviem [dviem] mėnesiams nuo jos pateikimo dienos, nebent neatitikimas nebūtų ištaisytas – tokiu atveju taikoma ši pastraipa.

<...>

6 Minėto reglamento 11 straipsnyje „Vynuogynų restruktūrizavimas ir konversija“ numatyta:

„1. Vynuogynų restruktūrizavimui ir konversijai skirtų priemonių tikslas – padidinti vyno gamintojų konkurencingumą.

2. Vynuogynų restruktūrizavimui ir konversijai parama skiriama pagal šį straipsnį tik tuo atveju, jei valstybės narės pateikia savo gamybos pajėgumų sąrašą remdamosi 109 straipsniu.

3. Parama vynuogynų restruktūrizavimui ir konversijai gali apimti tik vieną ar kelias iš toliau nurodytų veiklos rūšių:

a) veislių konversiją, įskaitant skiepijimo pagalbą;

b) vynuogynų vietos keitimą;

c) vynuogynų valdymo metodikos patobulinimus.

Įprastam natūraliai pasenusių vynuogynų atnaujinimui parama neskiriama.

4. Parama vynuogynų restruktūrizavimui ir konversijai gali būti teikiama tik tokiomis formomis:

a) kompensacijos gamintojams už pajamų praradimą įgyvendinant priemonę;

b) dalinis restruktūrizavimo ir konversijos išlaidų apmokėjimas.

<...>

Ginčo aplinkybės

7 Skundžiamo sprendimo 1–17 punktuose reikšmingos ginčo aplinkybės išdėstytos taip:

„1 2008 m. liepos 9 d. Čekijos Respublika pagal Reglamento [Nr. 479/2008] 5 straipsnio 1 dalį Europos Bendrijų Komisijai pateikė 2009–2014 finansinių metų paramos programos projektą.

2 Programos projekto priemonės apėmė [ginčijamą apsaugos priemonę], kuri turėjo būti įgyvendinta taikant mechanines priemones, t. y. aptveriant vynuogynus arba naudojant įvairius baidymo įrenginius, arba aktyvias priemones, kai yra garsą skleidžiančių žmonių <...>

- 3 Remdamasi Reglamento Nr. 479/2008 5 straipsnio 2 dalimi 2008 m. spalio 8 d. raštu Komisija pareiškė dėl minėto projekto prieštaravimų. Tačiau jie buvo susiję ne su ginčijama apsaugos priemone.
- 4 Čekijos Respublika atsižvelgė į Komisijos prieštaravimus, programos projektą patikslino ir 2009 m. vasario 12 d. jį vėl pateikė Komisijai. Į naują projektą vėl buvo įtraukta nepakeista ginčijama apsaugos priemonė. Dėl antro projekto Komisija nebeteikė prieštaravimų.
- 5 2009 m. vasario 20 d. Komisija pagal 2006 m. birželio 21 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 885/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 nuostatų dėl mokėjimo agentūrų ir kitų įstaigų akreditavimo bei EŽŪGF ir EŽŪFKP sąskaitų patikrinimo ir patvirtinimo taikymo taisyklės (OL L 171, 2006, p. 90), 11 straipsnio 1 dalį nusiuntė Čekijos Respublikai pranešimą, susijusį su audito tyrimu dėl Čekijos Respublikos įgyvendintų vynuogynų restruktūrizavimo ir konversijos priemonių atitikties pagalbos šioje srityje teikimo sąlygoms ir su 2007–2008 vyno metais (tyrimo registracijos numeris VT/VI/2009/101/CZ). Pranešime, be kita ko, nurodyta:

„Vis dėlto iš šios išvados matyti, kad restruktūrizavimo darbai iš esmės apėmė tik esamo vynuogyno apsaugą nuo gyvūnų, nedarant jokios kitos intervencijos. Dėl šio veikimo būdo kyla Reglamento (EB) Nr. 1493/1999 11 straipsnio 2 dalies laikymosi problema, nes pagal ją sistemos tikslas – gamybos pritaikymas prie rinkos paklausos. Jei restruktūrizavimas Čekijos Respublikoje apsiribojo tik esamo vynuogyno apsauga nuo gyvūnų, išlaidos *prima facie* neatitinka paramos reikalavimų, nes neatitinka reglamente nustatytų reikalavimų“. Tame pačiame rašte Komisija nurodė, kad Čekijos institucijos „turėtų imtis visų reikiamų priemonių trūkumams ir neatitikimams pašalinti“.
- 6 2009 m. rugsėjo 22 d. rašte Komisija pranešė ketinanti atlikti kitą tyrimą (registracijos numeris VT/VI/2009/004/CZ). Jis turėjo būti susijęs su Čekijos Respublikos vynuogynų restruktūrizavimo ir konversijos priemonėmis 2008–2009 vyno metais.
- 7 2010 m. sausio 26–29 d. Komisija atliko šį tyrimą Čekijos Respublikoje.
- 8 Pagal Reglamento Nr. 885/2006 <...> 11 straipsnio 1 dalį pateiktame 2010 m. kovo 22 d. pranešime, susijusiame su tyrimu VT/VI/2009/004/CZ, Komisija visų pirma konstatavo:

„Atlikdama patikrinimą vietoje audito grupė turėjo abejonių, ar aktyvi ir pasyvi apsauga nuo paukščių ir laukinių gyvūnų pagal vynuogynų restruktūrizavimo ir konversijos programą atitinka paramos reikalavimus.“
- 9 Tame pačiame dokumente Komisija dėl Čekijos Respublikos taip pat pažymėjo, kad „aktyvios ir pasyvios apsaugos nuo paukščių ir laukinių gyvūnų negalima laikyti nauja priemone, kuria vynuogynų valdymas patobulinamas taip, kad gamyba būtų pritaikyta prie rinkos paklausos“. Galiausiai pranešime primenama, kad „Reglamente (EB) Nr. 1493/1999 aiškiai nustatyta, jog [restruktūrizavimo operacijų] tikslas yra „gamybos pritaikymas prie rinkos paklausos“.
- 10 2011 m. sausio 31 d. Komisija Čekijos Respublikai pateikė Čekijos Respublikos ir Komisijos tarnybų atstovų dvišalio posėdžio, kuris pagal Reglamento Nr. 885/2006 11 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą buvo surengtas 2010 m. gruodžio 13 d. dėl dviejų minėtų tyrimų, protokolą. Nuo 2011 m. sausio 31 d. nuoroda į du tyrimus buvo daroma bet kokio Komisijos susirašinėjimo šioje byloje pradžioje.
- 11 Protokole Komisija teigė, kad Čekijos Respublikoje patirtos ginčijamos apsaugos priemonės įgyvendinimo išlaidos laikytinos reikalavimų neatitinkančiomis operacijomis, ir paprašė Čekijos Respublikos nurodyti tikslią deklaruotą išlaidų sumą už 2008–2010 finansinius metus.

- 12 2012 m. gruodžio 3 d. Komisija Čekijos Respublikai nusiuntė pranešimą pagal Reglamento Nr. 885/2006 11 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą ir 16 straipsnio 1 dalį. Jame Komisija pakartojo ir patikslino savo nuomonę, kad Čekijos Respublikos numatyti aktyvūs ir pasyvūs vynuogynų apsaugos būdai nepatenka į Reglamento [Nr. 1493/1999] 11 straipsnyje ir Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnyje numatyta restruktūrizavimo ir konversijos sąvoką. Todėl Komisija pasiūlė atlikti 2007–2010 finansinių metų 52 347 157,43 Čekijos kronų (CZK) [apie 2 040 737 EUR] ir 11 984 289,94 EUR dydžio finansinę pataisą, kai 2007 ir 2008 finansiniams metams būtų taikomas Reglamentas Nr. 1493/1999, o kitiems finansiniams metams – Reglamentas Nr. 479/2008.
- 13 Remiantis 2013 m. sausio 17 d. Čekijos Respublikos prašymu, 2013 m. birželio 19 d. įvyko Taikinimo institucijos pasitarimas, o 2013 m. liepos 2 d. paskelbta galutinė taikinimo procedūros ataskaita (registracijos numeris 13/CZ/552). Joje Taikinimo institucija Komisijai rekomendavo nesiūlyti pagal visą 2009–2014 m. paramos programą patirtų išlaidų finansinės pataisos ir dar kartą apsvarstyti jos sprendimą atlikti pasiūlytą 52 347 157,43 CZK (apie 2 040 737 EUR) ir 11 984 289,94 EUR finansinę pataisą.
- 14 Taikinimo institucijai pateikus ataskaitą, 2014 m. balandžio 22 d. rašte Komisija Čekijos Respublikai pateikė galutinę nuomonę. Joje Komisija pakartojo mananti, kad ginčijama apsaugos priemonė negali būti laikoma atitinkančia vynuogynų restruktūrizavimo ir konversijos programos reikalavimus.
- 15 Dėl 2007–2009 finansinių metų Komisija nurodė, kad, jai nepareiškus prieštaravimų dėl paramos ginčijamai apsaugos priemonei programos projekto, Čekijos Respublika galėjo pagrįstai daryti prielaidą, jog priemonės atitinka paramos reikalavimus. Vis dėlto Komisija teigia, kad gavusi jos 2010 m. kovo 22 d. raštą Čekijos Respublika negalėjo turėti jokių teisėtų lūkesčių šiuo klausimu. Todėl Komisija pareiškė mananti, kad visų po 2010 m. kovo 22 d. patirtų išlaidų finansinė pataisa yra pateisinama. Taigi ji pasiūlė 2010–2012 finansinių metų finansinę pataisą – iš viso 2 123 199,04 EUR.
- 16 Galiausiai remdamasi 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL L 347, 2013, p. 549 ir klaidų ištaisymai OL L 130, 2016, p. 9 ir OL L 327, 2017, p. 83), 52 straipsniu Komisija priėmė [ginčijamą sprendimą].
- 17 [Ginčijamame sprendime] Komisija nusprendė nefinansuoti [EŽŪGF] lėšomis Čekijos Respublikos patirtų ginčijamos apsaugos priemonės įgyvendinimo pagal 2010–2012 m. vynuogynų restruktūrizavimo ir konversijos programą išlaidų – iš viso 2 123 199,04 EUR.“

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 8 2015 m. kovo 25 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo Čekijos Respublikos ieškinį, kuriuo ji prašė panaikinti ginčijamą sprendimą ir priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 9 Grįsdama savo ieškinį Čekijos Respublika nurodė du pagrindus, grindžiamus, pirma, Reglamento (EB) Nr. 479/2008 5 straipsnio, taip pat teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažeidimu, antra, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 41 straipsnio, siejamo su Komisijos reglamento (EB) Nr. 885/2006 11 ir 16 straipsniais ir 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 209, 2005, p. 1) 31 straipsniu, pažeidimu.

10 Bendrasis Teismas atmetė šį ieškinį ir priteisė iš apeliančios bylinėjimosi išlaidas.

Šalių reikalavimai

11 Čekijos Respublika Teisingumo Teismo prašo:

- panaikinti skundžiamą sprendimą, ginčijamą sprendimą ir
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

12 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

- atmesti apeliacinį skundą ir
- priteisti iš Čekijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

13 Grįsdama apeliacinį skundą apeliante nurodo tris pagrindus, grindžiamus:

- Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio pažeidimu,
- Reglamento Nr. 479/2008 5 straipsnio 2 dalies, taip pat teisėtų lūkesčių apsaugos ir teisinio saugumo principų pažeidimu ir
- Chartijos 41 straipsnio, siejamo su Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsniu arba Reglamento Nr. 1306/2013 52 straipsniu, taip pat Reglamento Nr. 885/2006 11 ir 16 straipsniais, pažeidimu.

Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo, grindžiamo Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio pažeidimu, priimtimumo

Šalių argumentai

14 Apeliacinio skundo pirmajame pagrinde, pateiktame dėl skundžiamo sprendimo 83–90 punktų, Čekijos Respublika kaltina Bendrąjį Teismą, kad jis pažeidė Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnį.

15 Komisija mano, kad apeliacinio skundo pirmasis pagrindas nepriimtinas ir nereikšmingas.

16 Pirma, ji teigia, kad tai pagrindas, kuriuo grindžiami reikalavimai panaikinti ginčijamą sprendimą, ir kad jis nebuvo pateiktas kaip savarankiškas pagrindas Bendrajame Teisme. Taigi tai yra naujas pagrindas, todėl nepriimtinas.

17 Antra, šis pagrindas taip pat nereikšmingas, nes susijęs tik su Bendrojo Teismo atliktos pagrindo, grindžiamo teisinio saugumo principo pažeidimu, analizės dalimi. Šiomis sąlygomis šis pagrindas, nesvarbu pagrįstas ar nepagrįstas, negali paneigti Bendrojo Teismo išvados, kad šis principas nepažeistas.

18 Čekijos Respublika atsako, kad, nors Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio pažeidimu esą nebuvo remtasi kaip pagrindu Bendrajame Teisme, apeliacinio skundo pirmasis pagrindas yra priimtinas, nes pirmojoje instancijoje jos argumentai buvo grindžiami postulatu, jog atlikdama išankstinį paramos programos vertinimą Komisija pripažino, kad ginčijama apsaugos priemonė atitinka šią nuostatą.

- 19 Be to, minėtas pagrindas negali būti nereikšmingas, nes Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, kad ginčijama apsaugos priemonė neatitinka šio reglamento 11 straipsnio reikalavimų. Taigi svarbu konstatuoti, kad šiuo atveju taip nėra.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 20 Nors Čekijos Respublika Bendrajame Teisme teigė, kad ginčijama apsaugos priemonė atitinka Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnį, savo ieškinyje dėl panaikinimo ši valstybė narė nepateikė pagrindo, grindžiamo šios nuostatos pažeidimu. Iš tiesų iš šios valstybės narės Bendrajame Teisme pateikto dubliko 10 punkto matyti: „kadangi ginčijamos pagalbos programos atitiktis visai Sąjungos teisei išplaukia iš nepaneigiamos teisinės prezumpcijos pagal Reglamento Nr. 479/2008 5 straipsnio 2 dalį, kuriai pati Komisija pritarė savo elgesiu, nebereikia nagrinėti Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio“.
- 21 Taigi minėtas ieškinys buvo grindžiamas postulatu, kad Komisija pritarė ginčijamos apsaugos priemonės atitikčiai Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsniui, nes ji nekritikavo antros 2009–2014 m. paramos programos projekto versijos, kurią Čekijos Respublika pateikė jai 2009 m. vasario 12 d.
- 22 Vis dėlto skundžiamo sprendimo 83–90 punktuose Bendrasis Teismas paaiškino motyvus, dėl kurių tokia ginčijama apsaugos priemonė, iš kurios nėra akivaizdu, jog ji padeda padidinti vyndarių konkurencingumą, jo nuomone, aiškiai nepriklausė Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio 3 dalyje išvardytoms priemonėms.
- 23 Kaip pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 40 punkte, būtent tokiais samprotavimais Bendrasis Teismas rėmėsi, siekdamas skundžiamame sprendime atmesti pirmąjį ieškinio dėl panaikinimo pagrindą.
- 24 Šiuo klausimu reikia priminti, pirma, kad pagal suformuotą jurisprudenciją apeliantas gali pateikti apeliacinį skundą, remdamasis pagrindais, kurie išplaukia iš paties skundžiamo sprendimo ir kuriais kritikuojamas jo pagrįstumas teisės požiūriu (šiuo klausimu žr. 2007 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Stadtwerke Schwäbisch Hall ir kt. / Komisija*, C-176/06 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2007:730, 17 punktą ir 2016 m. birželio 16 d. Sprendimo *Evonik Degussa ir AlzChem / Komisija*, C-155/14 P, EU:C:2016:446, 55 punktą).
- 25 Antra, iš suformuotos jurisprudencijos taip pat matyti, kad argumentas, kuris nebuvo nurodytas pirmojoje instancijoje, nėra naujas pagrindas, kuris yra nepriimtinas apeliacinio skundo stadijoje, jeigu juo tik išplečiami argumentai, pateikti pagrinde, išdėstyta Bendrojo Teismo nagrinėtame ieškinyje (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Siemens ir kt. / Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P ir C-498/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:866, 287 punktą ir 2014 m. balandžio 10 d. Sprendimo *Areva ir kt. / Komisija*, C-247/11 P ir C-253/11 P, EU:C:2014:257, 114 punktą).
- 26 Reikia pažymėti, kad teikdama ieškinio dėl panaikinimo pirmąjį pagrindą, grindžiamą, be kita ko, teisinio saugumo principo pažeidimu, Čekijos Respublika išdėstė argumentus, pagal kuriuos ginčijamą apsaugos priemonė atitinka Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio reikalavimus.
- 27 Darytina išvada, kad tiek, kiek Čekijos Respublikos teiginys pirmojoje instancijoje buvo grindžiamas postulatu dėl faktinės ginčijamos apsaugos priemonės atitikties Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsniui ir kiek Bendrasis Teismas paneigė šią atitiktį skundžiamame sprendime, pagrindas, grindžiamas šio straipsnio pažeidimu, turi būti laikomas ieškinio pirmojo pagrindo, grindžiamo teisinio saugumo principo pažeidimu, išplėtojimu. Todėl minėtas apeliacinio skundo pagrindas laikytinas priimtinu.

Dėl esmės

Šalių argumentai

- 28 Čekijos Respublika nesutinka su skundžiamu sprendimu, nes Bendrasis Teismas jame nusprendė, pirma, kad Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio 3 dalis aiškiai neapima nacionalinių priemonių, kuriomis, kaip ir ginčijama apsaugos priemonė, siekiama apsaugoti vynuogynus nuo gyvūnų ir paukščių daromos žalos ir, antra, kad nėra akivaizdu, jog minėta priemonė padėjo padidinti vyndarių konkurencingumą, o tai pagal šio straipsnio 1 dalį yra vynuogynų restruktūrizavimo ir konversijos tikslas.
- 29 Čekijos Respublika mano, kad vynuogynų apsaugos nuo gyvūnų ir paukščių daromos žalos priemonės atitinka tris Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnyje numatytus reikalavimus, todėl joms gali būti skirta parama, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį.
- 30 Pirma, dėl šių priemonių patobulėjo vynuogynų valdymo metodikos, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio 3 dalies c punktą, nes apsaugodamos vynuoges ir vynmedžius nuo kenkėjų jos padeda didinti derlingumą. Šiuo aspektu apelianė pažymi, kad Čekijos Respublikoje gyvūnai ir paukščiai kasmet padaro vynuogynams daug žalos. Iš tiesų gyvūnai naikina vynmedžių kamienus, o taip pažeisto vynmedžio derlingumas sumažėja arba tampa lygus nuliui. Kiek tai susiję su paukščiais, visų pirma paprastaisiais varnėnais, jie tupi ant vynmedžių nokimo laikotarpiu, taip sukeldami specifinių problemų Centrinės Europos, kur šie paukščiai būna tuo laiku, vynuogynams. Tai gali visiškai sunaikinti derlių arba pabloginti vynuogių, kurios dėl to tampa netinkamos vynui gaminti, kokybę. Be to, vynuogės tampa jautresnės ligoms, kurios vėliau gali plisti.
- 31 Būtent todėl atitinkamu laikotarpiu buvo imtasi kolektyvinės apsaugos priemonių (įrengiant tvoras aplink vynuogynus) ir individualios apsaugos priemonių (įrengiant vynmedžių kamienus nuo sunaikinimo apsaugančius poliuis). Didžioji dalis lėšų, kurioms taikyta ginčijama finansinė pataisa, buvo skirta apsaugai nuo gyvūnų, nes tik apie 4 mln. CZK (apie 155 938 EUR) buvo skirti apsaugai nuo paukščių, t. y. aktyviai apsaugai, pasireiškiančiai žmonių fiziniu buvimu vynuogynuose, patruliavimu ir paukščių baidymu, ir pasyviai apsaugai atgrasomosiomis priemonėmis, veikiančiomis mechaniniu, optiniu ar akustiniu principu.
- 32 Antra, jokia vynuogynų apsaugos nuo gyvūnų ir paukščių daromos žalos priemonė negali būti prilyginta įprastam natūraliai pasenusių vynuogynų atnaujinimui pagal Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio 3 dalį.
- 33 Trečia, Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad vynuogynų apsaugos nuo gyvūnų ir paukščių daromos žalos priemonės didina vyno gamintojų konkurencingumą. Iš tikrųjų jos leidžia patenkinti didelę iš pernokusių vynuogių gaminamų kokybiškų vynų paklausą, apribodamos nepalankią konkurencinę padėtį, kurią lemia paprastieji varnėnai. Ginčijama apsaugos priemonė padidino Čekijos vyno gamintojų konkurencingumą Sąjungos vyno rinkoje ir leido patrigubinti Čekijos iš pernokusių vynuogių gaminamo kokybiško vyno gamybą; ji padidėjo nuo 51 000 hektolitrių 2005 m. iki 121 000 hektolitrių 2008 m., o 2012 m., t. y. paskutiniaisiais šios priemonės taikymo metais, pasiekė 161 000 hektolitrių lygį.
- 34 Taigi nusprendęs, kad ginčijama apsaugos priemonė neatitinka reikalavimų, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio 3 dalį, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą.
- 35 Komisija teigia, kad pirmasis pagrindas nepagrįstas, nes ginčijama apsaugos priemonė siekiama tik išsaugoti gamybos apimtį, o ne suderinti gamybą ir rinkos paklausą arba padidinti vyno gamintojų konkurencingumą.

- 36 Be to, minėta priemone nebuvo siekiama kompensuoti nepalankią Centrinės Europos vynu gamintojų konkurencinę padėtį, kurią lėmė paprastųjų varnėnų buvimas nuimant derlių. Iš tiesų parama vynuogynų restruktūrizavimui ir konversijai, kitaip nei Sanglaudos fondo atveju, siekiama ne kompensuoti nepalankią padėtį dėl geografinės padėties ir gamtinių sąlygų arba sumažinti regionų atotrūkį, o atvirksčiai – paskatinti ir padidinti visos Sąjungos vynu gamintojų konkurencingumą, neatsižvelgiant į regioną, kuriame jie vykdo savo veiklą.
- 37 Be to, vynuogynų restruktūrizavimo ir konversijos priemonės turėtų apimti veislių konversiją ir vynuogynų valdymo metodikos patobulinimus. Tačiau net darant prielaidą, kad gamybos apsauga nuo kenkėjų leidžia gaminti daugiau ir kokybiškesnį vyną, nepaisant visko, tokia apsauga apsiribotų esamos gamybos apimties išsaugojimu. Todėl šimtmečius naudojami paukščių baidymo ar apsaugos nuo gyvūnų metodai niekaip nepagerina vynuogynų valdymo kokybės.
- 38 Galiausiai, siekiant apsaugoti gamybą nuo gyvūnų Reglamente Nr. 479/2008 numatyta finansinė parama gamintojų mokamoms draudimo įmokoms padengti; pagal šio reglamento 14 straipsnio 2 dalį ji neturi viršyti 50 % šių išlaidų. Šiomis aplinkybėmis minėto reglamento 11 straipsnis patvirtina Sąjungos teisės aktų leidėjo norą finansiškai paremti vynu gamintojų konkurencingumo didinimą, t. y. norą ne tik padidinti ar išsaugoti jų gamybos apimtį. To paties reglamento 14 straipsnyje įtvirtintos taisyklės patvirtina, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas neignoravo priemonių, kurios tik apsaugo gamybą nuo kenkėjų.
- 39 Savo dublike Čekijos Respublika atsako, kad remiantis Komisijos argumentais Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnis turi būti papildytas reikalavimais, kurių šio straipsnio formuluotėje nėra. Konkrečiai kalbant, šiame straipsnyje tinkamumas paramai gauti nesiejamas su naujos vynuogynų valdymo metodikos naudojimu. Reikšmės turi tik tai, ar panaudota metodika, nesvarbu nauja, ar tradicinė, leidžia patobulinti aptariamo vynuogyno valdymą. Be to, kitos gamybos apsaugos nuo gyvūnų priemonės buvimas, pavyzdžiui, numatytos šio reglamento 14 straipsnyje, nedaro įtakos minėto reglamento 11 straipsnyje numatytos paramos teikimo sąlygoms.
- 40 Triplike Komisija netvirtina, kad tik išradimas galėtų būti laikomas „vynuogynų valdymo metodikos patobulinimu“. Taigi esama ar net tradicinė metodika kartu su naujomis technologijomis ir koncepcijomis gali padidinti konkurencingumą. Tačiau ginčijama apsaugos priemone (visų pirma vynuogynuose esančių paukščių baidymu skleidžiant garsus ar įrengiant baidykles) paprasčiausiai atgaminami šimtmečius žinomi metodai ir visiškai nekeičiama nei vynuogių įvairovė, nei vynuogynų valdymo metodika.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 41 Pirmajame pagrinde Čekijos Respublika kritikuoja skundžiamo sprendimo 83–90 punktus, kiek Bendrasis Teismas juose yra nusprendęs, kad Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio 3 dalies formuluotė aiškiai neapima priemonių, skirtų vynuogynams apsaugoti nuo gyvūnų ir paukščių daromos žalos, kaip antai ginčijamų apsaugos priemonių, ir kad iš jos neaišku, kaip šios priemonės galėtų padėti padidinti vynu gamintojų konkurencingumą.
- 42 Pirmiausia reikia pažymėti, kad ginčijama apsaugos priemonė negali būti laikoma skirta „vynuogynų konversijai“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnį. Taigi nagrinėjant apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pagrįstumą reikia tik įvertinti, ar ši priemonė gali būti laikoma šioje nuostatoje numatyta „vynuogynų restruktūrizavimo“ priemone.
- 43 Šiuo klausimu iš vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principo reikalavimų matyti, kad Sąjungos teisės nuostata, kurioje nėra jokios aiškios nuorodos į valstybių narių teisę, kad būtų galima nustatyti šios nuostatos prasmę ir apimtį, paprastai visoje Sąjungoje turi būti aiškinama savarankiškai ir

vienodai, atsižvelgiant ne tik į jos tekstą, bet ir į jos kontekstą ir nagrinėjamo teisės akto siekiamą tikslą (žr., be kita ko, 1984 m. sausio 18 d. Sprendimo *Ekro*, 327/82, EU:C:1984:11, 11 punktą ir 2017 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Hummel Holding*, C-617/15, EU:C:2017:390, 22 punktą).

- 44 Pažodžiui aiškinant sąvoką „restruktūrizavimas“ akivaizdu, kad ji yra dviprasmiška. Iš tiesų bendrinėje kalboje restruktūrizavimas reiškia visumos, kuri nelaikoma pakankamai veiksminga, reorganizavimo taikant naujus principus arba pakeičiant struktūrą veiksmą. Taigi vynuogynas gali būti restruktūrizuotas tiek pakeitus jo valdymo principus, tiek sklypus, kuriuose verčiamasi vyndaryste.
- 45 Jei, kaip šiuo atveju, Sąjungos teisės nuostata yra dviprasmiška, todėl gali būti aiškinama įvairiai, pirmenybę reikia teikti jos veiksmingumą užtikrinančiam aiškinimui, o aiškinant – atsižvelgti į teisės akto, kurio dalis ši nuostata yra, tikslą (šiuo klausimu žr. 1980 m. birželio 19 d. Sprendimo *Roudolff*, 803/79, EU:C:1980:166, 7 punktą ir 2000 m. vasario 24 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-434/97, EU:C:2000:98, 21 punktą).
- 46 Šiuo aspektu iš Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio 1 dalies matyti, kad vynuogynų restruktūrizavimo priemonėmis siekiama padidinti vyno gamintojų konkurencingumą.
- 47 Turint omenyje tokį tikslą, santykinai kuklesnė priemonė, apsiribojanti geresniu vynuogyno valdymu apsaugant vynmedžius įvairiomis priemonėmis, dėl kurių žemdirbių konkurencingumas padidėja iš esmės, gali būti laikomas restruktūrizavimo priemone. Konkrečiai kalbant, ir priešingai, nei teigia Komisija, iš Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio 3 dalies formuluotės neišplaukia, kad priemonės, susijusios su esama ar net tradicine metodika, gali būti tinkamos paramai vynuogynų restruktūrizavimui gauti tik jei yra derinamos su naujomis technologijomis ir koncepcijomis.
- 48 Atvirkščiai, reikia vertinti būtent vynuogyno valdymo metodikos patobulinimą, nes šis reikalavimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į vynuogyno valdymo sąlygas tuo metu, kai prašoma paramos.
- 49 Žinoma, 2008 m. birželio 27 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 555/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 479/2008 dėl bendro vyno rinkos organizavimo įgyvendinimo taisyklės, taikomos vyno sektoriaus paramos programoms, prekybai su trečiosiomis šalimis, gamybos potencialui ir kontrolei (OL L 170, 2008, p. 1), 6 straipsnio 2 dalies redakcijoje, įtvirtintoje 2013 m. kovo 8 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 202/2013 (OL L 67, 2013, p. 10), nustatyta, kad paramos vynuogynų restruktūrizavimui reikalavimų neatitinka priemonė, skirta laukinės gyvūnijos, paukščių arba krušos daromai žalai užkardyti. Vis dėlto svarbu konstatuoti, kad Įgyvendinimo reglamentas Nr. 202/2013, kuris įsigaliojo 2013 m. kovo 12 d., netaikomas *ratione temporis* pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms. Taigi jame nėra jokių duomenų, galinčių padėti aiškinti Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnį.
- 50 Nagrinėjamu atveju, kaip nurodė savo dokumentuose Čekijos Respublika, ginčijama apsaugos priemonė esą leido patrigubinti Čekijos iš pernokusių vynuogių gaunamo kokybiško vyno gamybą nuo 51 000 hektolitrus 2005 m. iki 161 000 hektolitrus 2012 m., t. y. paskutiniiais šios priemonės taikymo metais.
- 51 Kadangi Komisija neginčijo šių teiginių ir neįrodė, kad tarp vartotojų tokie vynai nėra paklausūs, darytina išvada, kad ginčijama apsaugos priemonė padidino Čekijos vyno gamintojų konkurencingumą, kaip tai pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 76, 77 ir 81 punktuose.
- 52 Taigi, kadangi Reglamente Nr. 479/2008 nieko nepasakyta apie priemonių, kuriomis vynuogynai apsaugomi, be kita ko, nuo laukinės gyvūnijos ar paukščių daromos žalos, tinkamumą paramai gauti, nebuvo teisėto pagrindo neleisti Čekijos Respublikai laikyti ginčijamą apsaugos priemonę viena iš vynuogynų restruktūrizavimo ir konversijos priemonių.

- 53 Darytina išvada, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio 3 dalies formuluotė neapima priemonių, skirtų apsaugoti vynuogynams nuo gyvūnų ir paukščių daromos žalos, pavyzdžiui, ginčijamos apsaugos priemonės.
- 54 Taigi apeliacinio skundo pirmąjį pagrindą reikia pripažinti pagrįstu.
- 55 Kadangi šis pagrindas pripažintas pagrįstu, reikia panaikinti skundžiamą sprendimą, nenagrinėjant antrojo ir trečiojo pagrindų.

Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

- 56 Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta, kad jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir Teisingumo Teismas panaikina Bendrojo Teismo sprendimą, jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui.
- 57 Šiuo atveju Teisingumo Teismas turi paskelbti galutinį sprendimą, nes šioje bylos stadijoje tai galima daryti.
- 58 Kaip matyti iš generalinės advokatės išvados 65 punkto, pagal teisinio saugumo principą teisės aktu suinteresuotiesiems asmenims turėtų būti suteikta galimybė tiksliai žinoti jame nustatytų pareigų turinį, visų pirma kai gresia finansinės pasekmės. Todėl per EŽŪGF sąskaitų patvirtinimo procedūrą Komisija negali remtis aiškinimu, kuris dėl to, kad nukrypstama nuo įprastos vartojamų žodžių reikšmės, nėra privalomas (šiuo klausimu žr. 1998 m. spalio 1 d. Sprendimo *Airiya / Komisija*, C-238/96, EU:C:1998:451, 81 punktą ir nurodytą jurisprudenciją). Iš šio sprendimo 42–52 punktuose išdėstytų samprotavimų matyti, kad nagrinėjamu atveju Komisijos aiškinimas neatitinka įprastos Reglamento Nr. 479/2008 11 straipsnio 3 dalies reikšmės, nes, šios institucijos nuomone, ginčijama apsaugos priemonė neatitinka paramos, be kita ko, pagal vynuogynų restruktūrizavimo programą, reikalavimų.
- 59 Taigi reikia pritarti Čekijos Respublikos pirmojoje instancijoje pateiktam pirmajam pagrindui, grindžiamam, be kita ko, teisinio saugumo principo pažeidimu, ir panaikinti ginčijamą sprendimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 60 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir pats Teismas priima galutinį sprendimą byloje, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.
- 61 Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal to reglamento 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Čekijos Respublika laimėjo bylą apeliaciniame procese ir tenkinamas jos ieškinys, pateiktas Bendrajame Teisme, remiantis Čekijos Respublikos reikalavimais reikia priteisti iš Komisijos, be jos pačios bylinėjimosi išlaidų, Čekijos Respublikos pirmojoje instancijoje ir per apeliacinį procesą patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2016 m. spalio 20 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Čekijos Respublika / Komisija* (T-141/15, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:621).**

2. Panaikinti 2015 m. sausio 16 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2015/103 dėl valstybių narių patirtų tam tikrų išlaidų nefinansavimo Europos Sąjungos lėšomis iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) tiek, kiek juo atsisakyta EŽŪGF lėšomis finansuoti Čekijos Respublikos išlaidas tam tikrai vynuogynų apsaugos nuo gyvūnų ir paukščių daromos žalos priemonei 2010–2012 m., kurių bendra suma sudaro 2 123 199,04 EUR.
3. Priteisti iš Komisijos, be jos pačios bylinėjimosi išlaidų, Čekijos Respublikos pirmojoje instancijoje ir per šį apeliacinį procesą patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.